Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
MACIEJE SZPUNARA
přednesené dne 10. března 2016 [1]

Věc C-12/15

Universal Music International Holding BV
proti
Michaelu Tétreault Schillingovi,
Irwinu Schwartzovi,
Josefu Brožovi

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Hoge Raad der Nederlanden (Nejvyšší soud Nizozemska)]

„Prostor svobody, bezpečnosti a práva — Soudní příslušnost v občanských a obchodních věcech — Nařízení (ES) č. 44/2001 — Článek 5 bod 3 — Věci týkající se deliktní nebo kvazideliktní odpovědnosti — Místo, kde došlo ke škodné události — Čistě majetková újma“

I – **Úvod**

1. Je známo, že systém pro určení soudní příslušnosti v občanských a obchodních věcech zavedený nařízením (ES) č. 44/2001 [2] spočívá na obecném pravidlu v čl. 2 odst. 1 tohoto nařízení, podle kterého mohou být osoby, které mají bydliště na území některého členského státu, žalovány u soudů tohoto členského státu a že jedna z výjimek z tohoto pravidla se nachází v čl. 5 bodě 3 nařízení č. 44/2001, podle kterého v oblasti deliktní odpovědnosti může být osoba, která má bydliště na území některého členského státu, žalována v jiném členském státě u soudu místa, kde došlo ke škodné události.

2. Klíčovou otázkou v projednávané věci je otázka, zda majetková újma, která vznikla v jednom členském státě v důsledku protiprávního jednání v jiném členském státě, může sama o sobě založit příslušnost soudu ve smyslu čl. 5 bodu 3 nařízení č. 44/2001.

II – **Právní rámec**

3. Článek 2 odst. 1 nařízení č. 44/2001 stanoví:

„Nestanoví-li toto nařízení jinak, mohou být osoby, které mají bydliště na území některého členského státu, bez ohledu na svou státní příslušnost žalovány u soudů tohoto členského státu.“

1 — Původní jazyk: francouzština.

2 — Nařízení Rady ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2001, L 12, s. 1; Zvl. vyd. 19/04, s. 42).

4. Článek 5 téhož nařízení stanoví:

„Osoba, která má bydliště na území některého členského státu, může být v jiném členském státě žalována,

[…]

3) ve věcech týkajících se deliktní nebo kvazideliktní odpovědnosti u soudu místa, kde došlo nebo může dojít ke škodné události;

[...]“

III – **Skutkový základ sporu v původním řízení a předběžné otázky**

5. Universal Music International Holding BV (dále jen „Universal Music“) je nahrávací společností se sídlem v Baarn (Nizozemsko), jež je součástí skupiny Universal Music Group se sídlem ve Spojených státech. Společnost Universal Music International Ltd (dále jen „Universal Ltd“) je sesterskou společností společnosti Universal Music a rovněž součástí skupiny Universal Music Group.

6. V roce 1998 se společnost Universal Ltd dohodla se společností B&M spol. s r. o. (dále jen „B&M“), jež je společností se sídlem v České republice, jakož i s vlastníky podílů ve společnosti B&M, coby společnost konečně určená za tímto účelem ve skupině Universal Music Group, že jedna či více společností této skupiny odkoupí nejprve 70% podíl ve společnosti B&M a poté zbývající podíl v roce 2003. Cena podílů měla být stanovena v roce 2003 v okamžiku koupě těchto zbývajících 30 %. Tyto dohody byly zaznamenány v prohlášení o záměru, které stanovilo jako cíl kupní cenu rovnající se pětinásobku průměrného ročního zisku společnosti B&M.

7. Smluvní strany jednaly o prodeji a předání 70% podílu ve společnosti B&M a o opční smlouvě na zbývající 30% podíl. Opční smlouvu na zbývající podíl vyhotovila na žádost právního oddělení skupiny Universal Music Group česká advokátní kancelář Burns Schwartz International. Od konce srpna 1998 si právní oddělení skupiny Universal Music Group, advokátní kancelář Burns Schwartz International a akcionáři společnosti B&M vyměnili osm návrhů smlouvy. Společnost Universal Music byla během těchto jednání určena jako kupující.

8. Dne 5. listopadu 1998 uzavřela společnost Universal Music, společnost B&M a vlastníci podílů ve společnosti B&M opční smlouvu na koupi zbývajícího podílu.

9. Ze spisu předloženého Soudnímu dvoru vyplývá, že pracovník advokátní kanceláře Burns Schwartz International převzal neúplně změnu navrhovanou právním oddělením skupiny Universal Music Group, což vedlo k tomu, že kupní cena byla zvýšena na pětinásobek zamýšlené kupní ceny a poté vynásobena počtem vlastníků podílů.

10. Když v srpnu 2003 splnila společnost Universal Music svůj závazek odkoupit 30% zbývající podíl od vlastníků podílů ve společnosti B&M a vypočetla zamýšlenou kupní cenu na částku 10 180 281 CZK (přibližně 313 770,41 eura), vlastníci podílů ve společnosti B&M požadovali částku podle vzorce uvedeného v opční smlouvě na zbývající podíl, jež činila 1 003 605 620 CZK (přibližně 30 932 520,27 eura).

11. Universal Music a vlastníci podílů ve společnosti B&M se rozhodli předložit svůj spor rozhodčímu soudu, u kterého dospěli k dohodě dne 31. ledna 2005. Na základě této smírné dohody vyplatila společnost Universal Music za 30% zbývající podíl částku 2 654 280,03 eura (dále jen „smírem stanovená částka“). Uvedená společnost uhradila smírem stanovenou částku bankovním převodem z bankovního účtu, který vlastní v Nizozemsku. Převod byl proveden ve prospěch účtu, který vlastníci podílů, kteří jsou prodejci podílů společnosti B&M, vlastní v České republice.

12. Společnost Universal Music podala žalobu k rechtbank Utrecht (Soud v Utrechtu) znějící na společné a nerozdílné uložení povinnosti odpůrcům zaplatit částku 2 767 861,25 eura, navýšenou o úroky a příslušenství, z důvodu jejich kvazideliktní odpovědnosti. Tato žaloba se týká škody, kterou společnost Universal Music podle svého tvrzení utrpěla v důsledku nedbalosti, které se dopustil pracovník advokátní kanceláře Burns Schwartz International při vyhotovení znění opční smlouvy na zbývající podíl. Výše nárokované škody spočívá v rozdílu mezi zamýšlenou kupní cenou na jedné straně a smírem stanovenou částkou a náklady, které společnosti Universal Music vznikly v souvislosti s rozhodčím řízením a smírem, na straně druhé.

13. Společnost Universal Music uvádí, že jí v důsledku jednání vytýkaného odpůrcům vznikla v Nizozemsku „původní majetková újma“, neboť smírem stanovenou částku i náklady v souvislosti se smírčím řízením a smírnou dohodou zaplatila ze svého majetku, který se nachází v Nizozemsku, v němž má sídlo.

14. Michael Tétreault Schilling s bydlištěm v Rumunsku a Josef Brož se sídlem v České republice napadli příslušnost nizozemského soudu, přičemž uvedli, že zaplacení smírem stanovené částky a nákladů vzniklých společnosti Universal Music nelze považovat za původní majetkovou újmu, která vznikla v Nizozemsku v důsledku jednání, ke kterému došlo v České republice.

15. Rozsudkem ze dne 27. května 2009 prohlásil rechtbank Utrecht (Soud v Utrechtu) svou nepříslušnost k rozhodnutí o žalobě podané společností Universal Music. Podle uvedeného soudu je škoda tvrzená společností Universal Music čistě majetkovou újmou, jež je přímým důsledkem škodné události. Vyvstává otázka, zda místo, kde škoda vznikla – v projednávané věci v Baarn, sídle společnosti Universal Music – lze považovat za místo, kde ve smyslu čl. 5 bodu 3 nařízení č. 44/2001 došlo ke škodné události. Podle názoru rechtbank Utrecht (Soud v Utrechtu) tomu tak není, neboť neexistuje dostatečná vazba pro založení domněnky příslušnosti nizozemského soudu podle čl. 5 bodu 3 uvedeného nařízení.

16. Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden (Odvolací soud v Arnhem-Leeuwarden), ke kterému podala společnost Universal Music odvolání, rozsudkem ze dne 15. ledna 2013 rozsudek rechtbank Utrecht (Soud v Utrechtu) potvrdil. Pokud jde o zmíněný čl. 5 bod 3, uvedený soud měl za to, že v projednávané věci chybí zvláště úzká vazba mezi žalobou a soudem, jemuž byla věc předložena, která představuje kritérium pro použití čl. 5 bodu 3 nařízení č. 44/2001. Samotná skutečnost, že smírem stanovenou částku musela nést společnost se sídlem v Nizozemsku, nestačí pro založení příslušnosti nizozemského soudu.

17. Společnost Universal Music podala proti rozsudku odvolacího soudu kasační opravný prostředek k Hoge Raad der Nederlanden (Nejvyšší soud Nizozemska). Michael Tétreault Schilling a J. Brož podali samostatně podmíněný vedlejší kasační opravný prostředek.

18. Předkládající soud uvádí, že Soudní dvůr měl již příležitost v rozsudku Marinari [3] rozhodnout, že místo, kde poškozený podle svého tvrzení utrpěl majetkovou újmu v důsledku původní škody, která vznikla v jiném členském státě, nelze považovat za místo, kde došlo ke škodné události, ve smyslu čl. 5 bodu 3 nařízení č. 44/2001.

3 — C-364/93, EU:C:1995:289.

19. Soudní dvůr však dosud neupřesnil kritérium či hledisko, na jehož základě může vnitrostátní soud určit, zda se jedná o původní majetkovou újmu, označovanou také jako základní majetková újma nebo přímá majetková újma, nebo o majetkovou újmu, která je výsledkem posledně uvedené majetkové újmy nebo k níž došlo v důsledku této posledně uvedené majetkové újmy, označovanou také jako následná škoda či nepřímá škoda.

20. Soudní dvůr neuvedl ani kritérium či hledisko, na jehož základě má vnitrostátní soud určit místo, kde došlo nebo se má za to, že v něm došlo k přímé či nepřímé majetkové újmě.

21. Hoge Raad der Nederlanden (Nejvyšší soud Nizozemska) si rovněž klade otázku, zda a do jaké míry je vnitrostátní soud, jež má posoudit, zda je v projednávané věci příslušný na základě nařízení č. 44/2001, povinen vycházet při posuzování z argumentace žalobce či navrhovatele, která je v této souvislosti relevantní, nebo zda musí také zohlednit skutečnosti, které uvedl odpůrce za účelem zpochybnění této argumentace.

22. Za těchto podmínek se předkládající soud rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Je třeba čl. 5 [bod] 3 nařízení [č. 44/2001] vykládat v tom smyslu, že za ‚místo, kde došlo ke škodné události', může být považováno místo v členském státě, kde došlo ke škodě, pokud tato škoda spočívá výlučně v majetkové újmě, která je přímým důsledkem protiprávního jednání, k němuž došlo v jiném členském státě?

2) V případě kladné odpovědi na první otázku:

   a) Pomocí jakého kritéria či hlediska má vnitrostátní soud při posuzování své příslušnosti na základě čl. 5 [bodu] 3 nařízení č. 44/2001 určit, zda se v projednávané věci jedná o majetkovou újmu, která je přímým důsledkem protiprávního jednání (‚původní majetková újma' nebo ‚přímá majetková újma'), nebo o majetkovou újmu, která je důsledkem původní škody, k níž došlo na jiném místě, či škodu, která vznikla na základě škody, k níž došlo na jiném místě (‚následná škoda' či ‚nepřímá majetková újma')?

   b) Pomocí jakého kritéria či hlediska má vnitrostátní soud při posuzování své příslušnosti na základě čl. 5 [bodu] 3 nařízení č. 44/2001 určit místo, kde k majetkové újmě – ať již přímé či nepřímé – v projednávaném případě došlo, nebo kde se má za to, že k ní došlo?

3) V případě kladné odpovědi na první otázku: Je třeba nařízení č. 44/2001 vykládat v tom smyslu, že vnitrostátní soud, který má posoudit, zda je v projednávané věci příslušný na základě tohoto nařízení, je povinen při svém posuzování vycházet z relevantní argumentace žalobce či navrhovatele, nebo v tom smyslu, že tento soud musí také zohlednit skutečnosti, které uvedl odpůrce za účelem zpochybnění této argumentace?"

23. Žalobkyně v původním řízení, M. T. Schilling a J. Brož, řecká vláda, jakož i Evropská komise předložili vyjádření a byli vyslechnuti na jednání, které se konalo dne 25. listopadu 2015.

IV – **Analýza**

A – *Úvodní poznámky*

24. V tomto stanovisku budu citovat judikaturu Soudního dvora týkající se Úmluvy ze dne 27. září 1968 o příslušnosti a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech [4], ve znění následných úmluv o přistoupení nových členských států k této úmluvě (dále jen „Bruselská úmluva"), přičemž se rozumí, že jelikož nařízení č. 44/2001 nahradilo Bruselskou úmluvu, platí výklad ustanovení této Úmluvy podaný Soudním dvorem rovněž pro ustanovení tohoto nařízení, pokud lze ustanovení těchto nástrojů kvalifikovat jako rovnocenná [5]. Klíčové ustanovení v projednávané věci, a sice čl. 5 bod 3 nařízení č. 44/2001, má totiž téměř totožné znění se zněním stejného ustanovení Bruselské úmluvy, jehož systematiku přebírá. S ohledem na takovou rovnocennost je třeba zajistit v souladu s bodem 19 odůvodnění nařízení č. 44/2001 návaznost výkladu těchto dvou právních nástrojů [6].

B – *K první otázce*

25. Svou první otázkou se předkládající soud táže, zda je třeba čl. 5 bod 3 nařízení č. 44/2001 vykládat v tom smyslu, že za „místo, kde došlo ke škodné události", může být považováno místo v členském státě, kde došlo ke škodě [7], pokud tato škoda spočívá výlučně v majetkové újmě, která je přímým důsledkem protiprávního jednání, k němuž došlo v jiném členském státě.

26. Předkládající soud se tedy v podstatě táže, zda majetková újma vzniklá v členském státě je dostatečným kolizním kritériem pro určení soudu příslušného na základě čl. 5 bodu 3 nařízení č. 44/2001.

27. Kapitola II oddíl 2 nařízení č. 44/2001 stanoví některá ustanovení o určení zvláštní příslušnosti, mezi něž patří určení příslušnosti stanovené v čl. 5 bodu 3 uvedeného nařízení, pouze jako výjimku ze základní zásady stanovené v čl. 2 odst. 1 nařízení č. 44/2001, která přiznává příslušnost soudům členského státu, na jehož území má žalovaný bydliště [8]. Pokud jde o příslušnost soudů místa, kde došlo nebo může dojít ke škodné události, jedná se o pravidlo zvláštní příslušnosti, které musí být vykládáno samostatně a striktně [9], což nedovoluje výklad přesahující případy výslovně předvídané uvedeným nařízením [10].

28. Hlavní důvod pro pravidlo zvláštní příslušnosti uvedené v čl. 5 bodu 3 nařízení č. 44/2001 se podle ustálené judikatury Soudního dvora zakládá na existenci zvláště úzkého vztahu mezi sporem a soudem místa, kde došlo ke škodné události, který odůvodňuje určení příslušnosti tohoto soudu z důvodů řádného výkonu spravedlnosti a účelné organizace řízení [11]. Soud příslušný podle místa, kde došlo ke škodné události, má totiž obvykle nejlepší předpoklady pro rozhodování, a to zejména z důvodu blízkosti sporu a snadnosti provádění důkazů [12].

4 — Úř. věst. 1972, L 299, s. 32.

5 — Rozsudek TNT Express Nederland (C-533/08, EU:C:2010:243, bod 36 a citovaná judikatura).

6 — Co se týče právě čl. 5 bodu 3 nařízení č. 44/2001, rovněž viz rozsudek Zuid-Chemie (C-189/08, EU:C:2009:475, bod 19).

7 — Za účelem zamezení jakékoli zmatečnosti zdůrazňuji, že výrazy „újma" a „škoda" jsou v tomto stanovisku používány bez rozdílu.

8 — Viz zejména rozsudky Coty Germany (C-360/12, EU:C:2014:1318, bod 44) a Melzer- (C-228/11, EU:C:2013:305, bod 23).

9 — Podle ustálené judikatury. Viz zejména rozsudky Holterman Ferho Exploitatie a další. (C-47/14, EU:C:2015:574, bod 72); CDC Hydrogen Peroxide- (C-352/13, EU:C:2015:335, bod 37), a Kolassa- (C-375/13, EU:C:2015:37, bod 43).

10 — Viz zejména rozsudky Coty Germany (C-360/12, EU:C:2014:1318, bod 45) a Melzer- (C-228/11, EU:C:2013:305, bod 24).

11 — Viz rozsudek Zuid-Chemie (C-189/08, EU:C:2009:475, bod 24 a citovaná judikatura).

12 — Rozsudek Zuid-Chemie (C-189/08, EU:C:2009:475, bod 24 a citovaná judikatura).

29. Článek 5 bod 3 nařízení č. 44/2001 tedy stanoví, že osoba, která má bydliště na území některého členského státu, může být v jiném členském státě žalována ve věcech týkajících se deliktní nebo kvazideliktní odpovědnosti u soudu místa, kde došlo nebo může dojít ke *škodné události*.

30. Poznamenávám, že toto ustanovení nehovoří nijak o *škodě* nebo *újmě*, nýbrž o *škodné události*. Znění čl. 5 bodu 3 nařízení č. 44/2001 se tedy v zásadě týká nikoli škody, nýbrž skutečnosti vedoucí ke vzniku škody. Logika tohoto ustanovení se mi jeví zřejmá: soud bude zpravidla nejlépe schopen zjistit skutkové okolnosti, vyslechnout svědky a vykonat všechny procesní úkony na místě, kde byla škoda skutečně způsobena.

31. Je přitom známo, že Soudní dvůr od zásadní věci, v níž byl vydán rozsudek Bier, zvaný „Mines de potasse d'Alsace“ [13], vykládá výraz „místo, kde došlo ke škodné události“, tak, že zahrnuje dvě různá místa, a sice místo, kde škoda vznikla [14], a místo příčinné události [15], jíž byla způsobena tato škoda [16].

32. Pokud jde o majetkovou újmu, Soudní dvůr v rozsudku Marinari [17]rozhodl, že pojem „místo, kde došlo ke škodné události“, se netýká místa, kde poškozený podle svého tvrzení utrpěl majetkovou újmu, k *níž došlo v důsledku* původní škody, která vznikla a kterou utrpěl v jiném členském státě [18]. V uvedené věci uložil navrhovatel u pobočky banky ve Spojeném království svazek směnek, které zaměstnanci banky odmítli vrátit, přičemž oznámili policii existenci těchto směnek a označili jejich původ za pochybný, což vedlo k zatčení navrhovatele a zabavení směnek. Když byl navrhovatel anglickými soudy zproštěn viny, podal u italského soudu žalobu, jíž se domáhal, aby byla bance uložena povinnost nahradit újmu způsobenou jejími zaměstnanci. Žaloba se týkala zaplacení protihodnoty směnek a náhrady újmy, kterou utrpěl z důvodu svého zadržení, jakož i ukončení několika smluv a poškození jeho pověsti.

33. Ve věci v původním řízení byla smlouva obsahující chybné ustanovení vyjednána a podepsána v České republice. Práva a povinnosti smluvních stran byly vymezeny v tomto členském státě, včetně povinnosti společnosti Universal Music zaplatit vyšší částku, než byla původně stanovená částka za 30% zbývající podíl. Tento smluvní závazek, jehož vznik nebyl vůlí smluvních stran, vznikl v České republice. V tomto členském státě se tedy povinnost platit cenu vyšší než původně stanovenou stala nevratnou a nevyhnutelnou a podle mého názoru i vznikla škoda.

34. Z tohoto zjištění lze usuzovat, že první a druhá otázka jsou hypotetické, jelikož na základě ustálené judikatury se „místo, kde došlo ke škodné události“, nachází v České republice.

35. Předkládající soud nicméně uvádí, že v judikatuře Soudního dvora nenalezl odpověď na otázku, zda samotná majetková újma může představovat „Erfolgsort“, a tedy založit příslušnost na základě čl. 5 bodu 3 nařízení č. 44/2001. Jinými slovy, předkládající soud si klade otázku, zda je dána příslušnost na základě výše uvedeného ustanovení, pokud neexistovala původní škoda jako ve věci, v níž byl vydán rozsudek Marinari [19].

36. Podpůrně a v takovém případě je tedy klíčovou otázkou projednávané věci, zda závěr Soudního dvora v rozsudku Mines de potasse d'Alsace [20], podle kterého výraz „místo, kde došlo ke škodné události“, zahrnuje obě místa, platí rovněž tehdy, pokud je újma čistě majetková.

13 — 21/76, EU:C:1976:166.

14 — Zvané „Erfolgsort“ podle německé doktríny.

15 — Zvané „Handlungsort“ podle německé doktríny.

16 — 21/76, EU:C:1976:166, bod 24. Viz rovněž rozsudky Zuid-Chemie (EU:C:2009:475, bod 23), a Kainz (C-45/13, EU:C:2014:7, bod -23).

17 — C-364/93, EU:C:1995:289.

18 — Viz rozsudek Marinari (C-364/93, EU:C:1995:289, bod 21).

19 — C-364/93, EU:C:1995:289,

20 — 21/76, EU:C:1976:166.

37. Mám za to, že nikoli.

38. Pokud se jedná o majetkovou újmu, a sice újmu, která spočívá výlučně ve snížení finančních aktiv [21], nedomnívám se, že je pojem „Erfolgsort“ plně relevantní [22]. V některých situacích nelze pojmy „Handlungsort“ a „Erfolgsort“ rozlišit. Pro určení případného „Erfolgsort“ by vše v takové situaci záviselo na otázce, kde se nacházejí finanční aktiva, což se zpravidla shoduje s místem bydliště nebo v případě právnické osoby se sídlem. Tato otázka je často nejistá a spojená s úvahami bez jakékoli vazby s dotčeným skutkovým stavem.

39. Byl bych tudíž obezřetný při doslovném přebírání judikatury vyplývající z rozsudku Mines de potasse d'Alsace [23] v situaci, v níž je újma majetková. Jak Komise ve svém vyjádření správně zdůrazňuje, Soudní dvůr v rozsudku Mines de potasse d'Alsace [24] nepřipustil možnost, aby si navrhovatel zvolil mezi místem, kde vznikla škoda, a místem, kde došlo k příčinné události, jíž byla způsobena škoda, za účelem rozšíření výjimky z obecného pravidla příslušnosti. Důvod pro takovou volbu spočívá v nutnosti zůstat co nejblíže skutkovým okolnostem sporu a určit nejvhodnější soud k rozhodnutí věci a v tomto kontextu účelně zorganizovat řízení, například shromážděním důkazů a vyslechnutím svědků.

40. Jak bylo uvedeno výše, všechny faktory, které umožňují soudu účelně zorganizovat řízení, se tedy nacházejí v České republice.

41. Jinými slovy, z důvodů řádného výkonu spravedlnosti a hospodárnosti řízení nestačí samotná skutečnost, že smírem stanovenou částku nesla společnost se sídlem v Nizozemsku, k založení příslušnosti nizozemského soudu.

42. Analýza judikatury Soudního dvora tento přístup podle mého názoru nevyvrací.

43. Ve věci, ve které byl vydán rozsudek Kronhofer [25], odpověděl poškozený, který byl usazen v Rakousku, na nabídku spočívající v otevření účtu v Německu, na který převedl finanční prostředky. Soudní dvůr rozhodl, že čl. 5 bod 3 Bruselské úmluvy musí být vykládán tak, že pojem „místo, kde došlo ke škodné události“, nezahrnuje místo bydliště žalobce, kde se nachází „centrum jeho majetkových zájmů“ *jen ze samotného důvodu*, že zde utrpěl peněžní újmu vyplývající ze ztráty částí jeho majetku, ke které došlo a kterou utrpěl v jiném státě, který je smluvní stranou [26]. Toto konstatování je přesvědčivé vzhledem k tomu, že toto místo je spíše nahodilé a není nutně spolehlivým kolizním kritériem.

44. Ve věci, ve které byl vydán rozsudek Kolassa [27], investor ve vlastní zemi, a sice v Rakousku, investoval v bance určitou finanční částku. Podle Soudního dvora došlo ke škodě v místě, kde ji investor utrpěl [28], a sice v Rakousku. Podle Soudního dvora byla dána příslušnost na základě čl. 5 bodu 3 nařízení č. 44/2001 [29].

21 — „Vermogensschade“ v terminologii předkládajícího soudu.

22 — Je tomu samozřejmě jinak, týká-li se deliktní jednání majetku jako takového. V takové situaci je podle mého názoru jasné, že „Erfolgsort“ může být místem, kde majetková újma vznikla. V tomto smyslu viz rovněž Mankowski, P., v Magnus, U., a Mankowski, P., *Brussels Ibis Regulation – Commentary*, Verlag Dr. Otto Schmidt, Kolín nad Rýnem, 2016, článek 7, bod 328.

23 — 21/76, EU:C:1976:166.

24 — 21/76, EU:C:1976:166.

25 — C-168/02, EU:C:2004:364.

26 — Rozsudek Kronhofer (C-168/02, EU:C:2004:364, bod 21).

27 — C-375/13, EU:C:2015:37.

28 — Rozsudek Kolassa (C-375/13, EU:C:2015:37, bod 54).

29 — Rozsudek Kolassa (C-375/13, EU:C:2015:37, bod 57).

45. Nicméně se domnívám, že z uvedené věci nelze vyvodit obecné pravidlo, podle kterého majetková újma stačí jako kolizní kritérium pro účely výše uvedeného ustanovení. Skutkové okolnosti ve věci, ve které byl vydán rozsudek Kolassa [30], byly totiž zvláštní. Žalovaná v uvedené věci, a sice britská banka, zveřejnila prospekt týkající se dotčených finančních certifikátů v Rakousku [31] a rakouská banka tyto certifikáty dále prodávala.

46. Ve věci, ve které byl vydán rozsudek CDC Hydrogen Peroxide, týkající se práva hospodářské soutěže, kde se poškození nacházeli v několika členských státech, Soudní dvůr uznal, že tato různá místa mohla sloužit jako vazba [32]. Soudní dvůr rozhodl, že „[p]okud jde o škodu spočívající v dodatečných nákladech zaplacených z důvodu umělého navýšení takové ceny, […], lze toto místo určit pouze pro každou údajnou oběť posuzovanou samostatně a v zásadě se bude nacházet v místě jejího sídla“ [33].

47. Nedomnívám se, že by tento závěr mohl být základem pro obecné pravidlo, podle kterého představuje sídlo poškozeného podniku místo, kde ke škodě došlo. Naopak důvodem pro tento závěr jsou opět zvláštnosti uvedené věci, ve které byl poškozen vysoký počet osob. Nebylo tedy možno určit jediné místo, pokud jde o místo, kde byla uzavřena kartelová dohoda, a tudíž ani místo příčinné události. Navíc mám za to, že sídlo podniku má tendenci se shodovat s jeho hospodářskými činnostmi.

48. V souhrnu se nedomnívám, že by čl. 5 bod 3 nařízení č. 44/2001 mohl založit příslušnost soudu, který se nachází ve členském státě, se kterým má spor jedinou vazbu, a to skutečnost, že poškozený v tomto státě utrpěl majetkovou újmu.

49. V důsledku toho navrhuji odpovědět na první otázku tak, že čl. 5 bod 3 nařízení č. 44/2001 musí být vykládán v tom smyslu, že za „místo, kde došlo ke škodné události“, nemůže být při neexistenci jiné vazby považováno místo v členském státě, kde došlo ke škodě, pokud tato škoda spočívá výlučně v majetkové újmě, která je důsledkem protiprávního jednání, k němuž došlo v jiném členském státě.

50. S ohledem na tento návrh není již třeba se zabývat druhou otázkou.

C – *Ke třetí otázce*

51. Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu je, zda je třeba čl. 5 bod 3 nařízení č. 44/2001 vykládat v tom smyslu, že vnitrostátní soud, který má posoudit, zda je příslušný na základě tohoto ustanovení, je povinen při svém posuzování vycházet z argumentace navrhovatele, nebo v tom smyslu, že tento soud musí také zohlednit skutečnosti, které uvedl odpůrce za účelem zpochybnění této argumentace.

52. I když předkládající soud pokládá tuto otázku pouze pro případ kladné odpovědi na první otázku, domnívám se, že existuje zájem na zodpovězení této otázky vzhledem k tomu, že tato otázka má obecný rozsah a odkazuje na posouzení příslušnosti, a nikoli pouze na otázku, zda je majetková újma dostatečná pro stanovení příslušnosti.

30 — C-375/13, EU:C:2015:37.

31 — Viz rovněž mé stanovisko ve věci Kolassa (C-375/13, EU:C:2014:2135, bod 64).

32 — C-352/13, EU:C:2015:335- (bod 52).

33 — Rozsudek CDC Hydrogen Peroxide (C-352/13, EU:C:2015:335).

53. Úvodem je třeba připomenout [34], že příslušnost soudu je určena autonomními pravidly nařízení č. 44/2001, zatímco meritorní stránka věci je rozhodována podle použitelného vnitrostátního práva určeného podle kolizních norem zákonů týkajících se smluvních [35] nebo mimosmluvních povinností [36].

54. Zdá se mi, že existující judikatura již nabízí několik možností, jak tuto otázku zodpovědět.

55. Nařízení č. 44/2001 neupřesňuje rozsah kontrolních povinností, které má vnitrostátní soud při ověřování své příslušnosti. Z ustálené judikatury vyplývá, že Bruselská úmluva neměla za cíl sjednotit procesní pravidla smluvních států, nýbrž rozdělit soudní příslušnost k řešení sporů v občanských a obchodních věcech ve vztazích mezi smluvními státy a usnadnit výkon soudních rozhodnutí [37]. Z ustálené judikatury rovněž vyplývá, že co se týče procesních pravidel, je třeba se řídit použitelnými vnitrostátními pravidly soudu, jemuž byla věc předložena, s výhradou, že použití těchto pravidel neohrozí užitečný účinek Bruselské úmluvy [38].

56. Soudní dvůr tak rozhodl, že se žalobce může obrátit na soud místa plnění smlouvy podle čl. 5 odst. 1 Bruselské úmluvy, i když vznik smlouvy, která byla základem žaloby, byl mezi stranami sporný [39]. Soudní dvůr také upřesnil, že je v souladu s duchem právní jistoty, že vnitrostátní soud, jemuž byla věc předložena, může snadno rozhodnout o vlastní příslušnosti na základě pravidel uvedené úmluvy, aniž je povinen zkoumat meritorní stránku věci [40].

57. Soudní dvůr rovněž učinil závěr, že ve stadiu ověření mezinárodní příslušnosti neposuzuje soud, jemuž byla věc předložena, přípustnost ani opodstatněnost negativní určovací žaloby podle pravidel vnitrostátního práva, ale identifikuje pouze vazbu se státem, v němž má soud sídlo, odůvodňující jeho příslušnost na základě čl. 5 bodu 3 nařízení č. 44/2001 [41]. Soudní dvůr rovněž dospěl k závěru, že pro použití čl. 5 bodu 3 nařízení č. 44/2001 může soud rozhodující o žalobě považovat tvrzení žalobce týkající se podmínek deliktní nebo kvazideliktní odpovědnosti za prokázaná, ovšem pouze pro účely ověření své příslušnosti podle tohoto ustanovení [42]. Konečně Soudní dvůr rozhodl, že v rámci ověření příslušnosti podle nařízení č. 44/2001 není namístě provádět podrobné dokazování v souvislosti se spornými skutečnostmi, které jsou relevantní jak pro otázku příslušnosti, tak pro existenci uplatněného nároku, a že soud, jemuž byla věc předložena, nicméně může svou mezinárodní příslušnost posoudit ve světle všech informací, které má k dispozici, včetně případných tvrzení žalovaného [43].

58. Navrhuji tedy odpovědět na třetí otázku tak, že k určení své příslušnosti podle ustanovení nařízení č. 44/2001 musí soud, jemuž byla věc předložena, posoudit všechny skutečnosti, které má k dispozici, včetně skutečností, které případně uvedl odpůrce.

34 — Viz rovněž mé stanovisko ve věci Kolassa (C-375/13, EU:C:2014:2135, bod 69).

35 — Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I) (Úř. věst. L 177, s. 6).

36 — Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 ze dne 11. července 2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy (Řím II)) (Úř. věst. L 199, s. 40).

37 — V tomto ohledu viz rozsudky Shevill a další (C-68/93, EU:C:1995:61, bod 35); Italian Leather (C-80/00, EU:C:2002:342, bod 43), jakož i DFDS Torline (C-18/02, EU:C:2004:74, bod 23).

38 — Rozsudky Hagen (C-365/88, EU:C:1990:203, body- 19 a 20), jakož i Shevill a další (C-68/93, EU:C:1995:61, bod 36).

39 — Rozsudek (38/81, EU:C:1982:79, bod 8).

40 — Rozsudek Benincasa (C-269/95, EU:C:1997:337, bod 27).

41 — Rozsudek Folien Fischer a Fofitec (C-133/11, EU:C:2012:664, bod 50).

42 — Rozsudek Hi Hotel HCF (C-387/12, EU:C:2014:215, bod 20).

43 — Rozsudek Kolassa (C-375/13, EU:C:2015:37, bod 65).

V – **Závěry**

59. Ve světle výše uvedeného navrhuji, aby Soudní dvůr odpověděl na předběžné otázky položené Hoge Raad der Nederlanden (Nejvyšší soud Nizozemska) následovně:

„1) Článek 5 bod 3 nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech musí být vykládán v tom smyslu, že za ‚místo, kde došlo ke škodné události', nemůže být při neexistenci jiné vazby považováno místo v členském státě, kde došlo ke škodě, pokud tato škoda spočívá výlučně v majetkové újmě, která je důsledkem protiprávního jednání, k němuž došlo v jiném členském státě.

2) K určení své příslušnosti podle ustanovení nařízení č. 44/2001 musí soud, jemuž byla věc předložena, posoudit všechny skutečnosti, které má k dispozici, včetně skutečností, které případně uvedl odpůrce."